

Znak LETTER(25)00452

Pani Paulina Henning-Kloska
Minister klimatu i środowiska
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa,
Polska

Bruksela, 10 marca 2025 r.

Temat: Architektura unijnego bezpieczeństwa energetycznego

Szanowna Pani Przewodnicząca,

17 marca Rada ds. energii omówi architekturę bezpieczeństwa energetycznego UE w świetle ostatnich wyzwań oraz dalsze działania w zakresie regulacji prawnych dotyczących bezpieczeństwa dostaw gazu i gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej. Są to kluczowe elementy ram bezpieczeństwa energetycznego UE. Ministrowie skupią się na tym, w jaki sposób należy opracować ramy, aby sprostać istniejącym i nowym wyzwaniom związanym z bezpieczeństwem energetycznym, które mogą osłabić gospodarkę i konkurencyjność UE. W związku z tym Copa i Cogeca pragną przedstawić swoje kluczowe zalecenia.

Copa i Cogeca wzywają do aktualizacji regulacji prawnych w celu uznania kluczowego znaczenia społecznego rolników i spółdzielni rolno-spożywczych, które mają do odegrania kluczową rolę w łączeniu różnych zasobów, aby prowadzić projekty w sytuacji niedoboru gazu. Takie podejście zapewniłoby ciągłość produkcji żywności w czasach zakłóceń dostaw gazu, zapewniając zarówno bezpieczeństwo żywnościowe, jak i odporność energetyczną w Europie (patrz: argumenty zawarte w załączniku.)

Ponadto uważamy, że propozycje Copa i Cogeca powinny zostać uwzględnione w przeglądzie rozporządzenia (UE) 2019/941, które dotyczy gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej. Dostosowanie tych przepisów nie tylko ochroni społeczność rolniczą, ale także pozostałe ogniwa łańcucha dostaw żywności i sprawi, że będziemy dobrze przygotowani na przyszłe wyzwania energetyczne.

Oprócz tego, Copa i Cogeca opowiadają się za przepisami i infrastrukturą, które promowałyby odnawialne źródła energii w rolnictwie w celu stworzenia zrównoważonego systemu energetycznego oraz wsparcia rolników i spółdzielni rolno-spożywczych pod względem gospodarczym i społecznym.

Copa i Cogeca proponują:

1. Ulepszenie sieci energetycznych na terenach wiejskich: Copa i Cogeca wzywają do modernizacji infrastruktury elektrycznej na obszarach wiejskich, usprawnienia procesów wydawania pozwoleń i oferowania zachęt finansowych, aby stymulować produkcję energii odnawialnej w gospodarstwach rolnych.
2. Strategiczna wizja dla wykorzystania energii: Copa i Cogeca proponują strategię wdrożenia zrównoważonych rozwiązań energetycznych w gospodarstwach rolnych i spółdzielniach rolniczych, w tym polityk wspierających komory fermentacyjne na małą skalę i wykorzystanie biogazu, a także systemów odnawialnej energii elektrycznej i infrastruktury magazynowej w celu promowania niezależności energetycznej.

3. Systemy kogeneracyjne (CHP): Copa i Cogeca podkreślają wartość systemów kogeneracyjnych, które wytwarzają zarówno ciepło, jak i energię elektryczną, przynosząc korzyści gospodarstwom rolnym i spółdzielniom rolniczym oraz zwiększając stabilność sieci. Systemy te stanowią również dodatkowe możliwości przychodu dla rolników i spółdzielni rolniczych.

Udział rolników i spółdzielni w wiejskich społecznościach energetycznych będzie miał kluczowe znaczenie, aby budować ekologiczną i odporną przyszłość energetyczną i może zwiększyć akceptację projektów energii odnawialnej.

Wierzmy, że propozycje te przyczynią się do wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego i żywnościowego UE oraz zwiększą odporność sektora rolnego w obliczu przyszłych wyzwań energetycznych.

Z wyrazami szacunku,

Elli Tsiforou
Sekretarz Generalny

Załącznik

Rozporządzenie (UE) 2017/1938 podkreśla znaczenie zapewnienia dostaw gazu w sytuacjach nadzwyczajnych oraz objęcie szczególną ochroną podstawowych usług społecznych i klientów prywatnych. Obecne ramy nie uznają jednak w wystarczającym stopniu kluczowej roli spółdzielni rolno-spożywczych i rolników, którzy wytwarzają energię w procesie kogeneracji lub fermentacji beztlenowej, co ma zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego i energetycznego. To również są usługi podstawowe.

Główne elementy

1. Aktualne rozporządzenie

- o Rozporządzenie (UE) 2017/1938 chroni klientów prywatnych i podstawowe usługi społeczne w przypadku zakłóceń w dostawach gazu.
- o Firmy zużywające najwięcej gazu (20% największych odbiorców gazu) są sklasyfikowane jako odbiorcy gazu nieobjęci ochroną, co oznacza, że mogą być narażone na przerwy w dostawach gazu w sytuacjach nadzwyczajnych.
- o Spółdzielnie rolno-spożywcze i wielu ogrodników, choć mają zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego i lokalnej stabilizacji energii elektrycznej dzięki systemom kogeneracyjnym (CHP), nie jest sklasyfikowanych jako chronieni odbiorcy gazu, w przeciwieństwie do opieki zdrowotnej i usług społecznych.
- o Wiele spółdzielni rolno-spożywczych i wielu rolników (hodowców) produkuje biogaz lub biometan, które mogą zapewnić alternatywne dostawy gazu, energię, która może być magazynowana. Stanowi to znaczną wartość dodaną do systemów wiatrowych i fotowoltaicznych poprzez zapewnienie podstawowego zaopatrzenia w energię¹.

2. Wpływ na spółdzielnie rolno-spożywcze i rolników

- o Wiele spółdzielni rolno-spożywczych i rolników jest uzależnionych od gazu, który wykorzystują do ogrzewania i przetwórstwa żywności, w obszarach gdzie nie ma innych opłacalnych rozwiązań technologicznych (takich jak elektryfikacja). Gaz jest również potrzebny do całorocznej produkcji żywności w obiektach ogrzewanych.
- o Odcięcie dostaw gazu do tych firm może mieć poważne konsekwencje dla jakości i dostaw żywności, a także dla zdrowia i dobrostanu zwierząt. Ponadto może to prowadzić do lokalnych niedoborów energii elektrycznej, co ma wpływ na gospodarstwa domowe oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, które polegają na lokalnych sieciach elektroenergetycznych.
- o Należy uznać produkcję rolno-spożywczą za podstawową funkcję społeczną, niezbędną do utrzymania bezpieczeństwa żywnościowego i energetycznego.

3. Propozycja dotycząca przeglądu

- o **Uznanie kluczowego znaczenia produkcji rolno-spożywczej:** Rozporządzenie powinno uznać produkcję rolno-spożywczą za niezbędną i uwzględnić ją w art. 2 pkt 5, obok usług społecznych. Chroniłoby to spółdzielnie rolno-spożywcze i rolników przed przerwami w dostawach gazu, niezależnie od ich osobistego poziomu zużycia gazu.

---

¹ilość energii udostępnionej przez producenta energii (np. elektrownię) w celu zaspokojenia podstawowego zapotrzebowania konsumentów.

- **Propozycja alternatywna - kategoryzacja odbiorców gazu nieobjętych ochroną:** Innym rozwiązaniem mogłoby być podzielenie odbiorców gazu nieobjętych ochroną na dwie grupy:
  - **Niezbędne dla społeczeństwa zużycie gazu** (w tym przedsiębiorstwa rolno-spożywcze), oraz
  - **Inne niż niezbędne dla społeczeństwa zużycie gazu**
  - W tym scenariuszu użytkownicy inni niż niezbędni dla społeczeństwa byłiby odcięci od gazu w pierwszej kolejności, bez wpływu zakłóceń dostaw na kluczowe sektory, takie jak sektor rolno-spożywczy.
- **Większa elastyczność dla państw członkowskich:** Państwa członkowskie powinny mieć swobodę określania progu chronionych odbiorców gazu w oparciu o ich bezpieczeństwo energetyczne. Państwa o większym bezpieczeństwie energetycznym powinni mieć możliwość ustalenia wyższego progu określającego, którzy odbiorcy gazu są chronieni.

Sugerowane działania:

- **Wprowadzenie zmian do art. 2 pkt 5:** Rozporządzenie powinno uznawać produkcję rolno-spożywczą za podstawową funkcję społeczną, w podobny sposób jak chronione usługi społeczne.
- **Zapewnienie elastyczności państwom członkowskim:** Umożliwienie państwom członkowskim zdefiniowania wyższego progu zużycia gazu, aby lepiej dostosować go do ich indywidualnego poziomu odporności.
- **Kategoryzacja klientów nieobjętych ochroną:** Jeśli sektor rolno-spożywczy nie może być w pełni chroniony, należy wprowadzić dwupoziomową kategoryzację klientów nieobjętych ochroną (zużycie gazu niezbędne oraz inne niż niezbędne, ze społecznego punktu widzenia), aby zapewnić nieprzerwaną produkcję rolną i spożywczą w sytuacjach nadzwyczajnych.

Uzasadnienie

- Zapewnienie ciągłości produkcji rolno-spożywczej oraz przetwórstwa ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego oraz stabilności lokalnych dostaw gazu i energii elektrycznej.
- Uznając rolników i spółdzielnie rolno-spożywcze za niezbędne podmioty, rozporządzenie może zapewnić, że produkcja żywności nie ucierpi podczas zakłóceń w dostawach gazu, co ostatecznie przyniesie korzyści społeczeństwu i pozostałej części łańcucha wartości.
- Nie należy również zapominać o strategicznym znaczeniu zdecentralizowanej produkcji energii, wytwarzanej blisko użytkownika końcowego i mniej podatnej na sabotaż i wpływy spoza UE. Biorąc pod uwagę ostatnie wydarzenia, nie można lekceważyć tego aspektu i należy wspierać potencjał zdecentralizowanej produkcji energii w gospodarstwach rolnych i ogrodniczych, poprzez wykorzystanie biomasy, przestrzeni na dachach, przestrzeni otwartej, w symbiozie z produkcją żywności.

Podsumowanie

Aby lepiej chronić dostawy żywności i gospodarkę lokalną, należy zaktualizować przepisy, aby uznać rolników i przedsiębiorstwa rolno-spożywcze za odbiorców gazu objętych ochroną lub przynajmniej uznać ich znaczenie dla społeczeństwa w przypadku niedoborów gazu. Takie podejście zapewniłoby możliwość kontynuacji niezbędnej produkcji żywności, nawet w przypadku zakłóceń w dostawach gazu, co gwarantowałoby zarówno bezpieczeństwo żywnościowe, jak i odporność energetyczną w Europie.

Propozycje Copa i Cogeca powinny mieć również zastosowanie do przeglądu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/941 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej.

Copa - Cogeca | Europejscy Rolnicy Europejskie Spółdzielnie Rolnicze
61, Rue de Trèves | B - 1040 Bruksela | www.copa-cogeca.eu

Numer rejestru służącego przejrzystości UE | Copa 44856881231-49 | Cogeca 09586631237-74